

Raport
METODOLOGIA INDEKSU ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ
wraz z wyliczeniem wartości bazowych na 2015r.

Indeks Atrakcyjności Inwestycyjnej

Autorzy:

dr inż. Jan Bondaruk
dr inż. Mariusz Kruczek
mgr inż. arch. Agnieszka Gierszka
mgr Anna Skalny
dr inż. Lucyna Cichy
mgr Łukasz Siodłak

Indeks Atrakcyjności Inwestycyjnej

Spis treści

1. Wprowadzenie	4
1.1 Tło merytoryczne – atrakcyjność inwestycyjna jako składowa potencjału regionalnego	5
2. Atrakcyjność inwestycyjna województwa śląskiego – wyniki IBnGR	10
3. Indeks atrakcyjności inwestycyjnej województwa śląskiego - metodyka	11
4. Indeks atrakcyjności inwestycyjnej województwa śląskiego – obliczenia i symulacje	15
5. Wnioski i rekomendacje	25

Spis rysunków

RYSUNEK 1 KONCEPCJA OCENY ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ	6
RYSUNEK 2 KONCEPCJA OCENY ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ	9
RYSUNEK 3 WARTOŚCI INDEKSU RATINGOWEGO W LATACH 2005-2013	17
RYSUNEK 4 WARTOŚCI SKŁADOWYCH INDEKSU RATINGOWEGO ZA OKRES 2005-2013	17
RYSUNEK 5 WARTOŚCI INDEKSU RATINGOWEGO Z LINIĄ TRENDU	18
RYSUNEK 6 WARTOŚCI SKŁADOWEJ INDEKSU ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ DLA OBSZARU USIECIOWIENIE	22
RYSUNEK 7 WARTOŚCI SKŁADOWEJ INDEKSU ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ DLA OBSZARU WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW ATRAKCYJNYCH INWESTYCYJNE	23
RYSUNEK 8 WARTOŚCI SKŁADOWEJ INDEKSU ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ DLA OBSZARU INNOWACYJNOŚĆ	23
RYSUNEK 9 WARTOŚCI SKŁADOWEJ INDEKSU ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ DLA OBSZARU NAKŁADY INWESTYCYJNE	24
RYSUNEK 10 WARTOŚCI SKŁADOWEJ INDEKSU ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ DLA OBSZARU DEMOGRAFIA	24

Spis tabel

TABELA 1. WARTOŚCI WSKAŹNIKA ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ WG IBnGR DLA WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO W LATACH 2005-2013	10
TABELA 1. WSKAŹNIKI STATYSTYCZNE DLA OBSZARU USIECIOWIENIE	12
TABELA 2. WSKAŹNIKI STATYSTYCZNE DLA OBSZARU WYSTĘPOWANIE OBSZARÓW ATRAKCYJNYCH INWESTYCYJNE	12
TABELA 3. WSKAŹNIKI STATYSTYCZNE DLA OBSZARU INNOWACYJNOŚĆ	13
TABELA 4. WSKAŹNIKI STATYSTYCZNE DLA OBSZARU NAKŁADY INWESTYCYJNE	13
TABELA 5. WSKAŹNIKI STATYSTYCZNE DLA OBSZARU DEMOGRAFIA	14
TABELA 6. WAGI OBSZARÓW TEMATYCZNYCH INDEKSU RATINGOWEGO	15
TABELA 7. WSKAŹNIKI DLA OBSZARU TEMATYCZNEGO I OBLICZENIE INDEKSU RATINGOWEGO	16
TABELA 8. PROGNOZOWANE ZMIANY ZACHOWANIA WSKAŹNIKA ORAZ ZMIANY JEGO WARTOŚCI W 2014 I 2015	20
TABELA 9. WSKAŹNIKI OBSZARÓW WSKAŹNIKA AKTYWNOŚCI INWESTYCYJNEJ W PORÓWNANIU DO REGIONÓW KRAJU	21

Indeks Atrakcyjności Inwestycyjnej

INDEKS ATRAKCYJNOŚCI INWESTYCYJNEJ

1. Wprowadzenie

Rozwój lokalny i regionalny są przede wszystkim wynikiem uaktywnionego potencjału społeczno-gospodarczego tkwiącego w regionie. Potencjał ten może być różnie rozumiany, ale zasadniczo obejmuje zgromadzone w regionie zasoby, w tym zwłaszcza ludzkie, rzeczowe (kapitałowe) i środowiskowe. Nie bez znaczenia dla potencjału regionalnego jest innowacyjność oraz zdolność do wytworzenia układów sieciowych opartych o współdziałanie i współpracę. W regionach, gdzie potencjał endogeniczny jest znaczący rozwój następuje samoczynnie, bez konieczności stymulowania go z zewnątrz, w regionach o słabszym potencjale granice wzrostu są silniej zarysowane i ich przewyższenie wymaga działań z zewnątrz. Inwestycje stanowią istotny czynnik rozwojowy, gdyż wpływają przede wszystkim na wzrost liczby miejsc pracy, poziom zamożności oraz rozwój lokalny. Region, w którym osiedlają się inwestorzy musi jednak oferować wyważoną kompozycję różnych uwarunkowań, które sprawiają, że jest on atrakcyjny inwestycyjnie. Uwarunkowań wpływających na atrakcyjność inwestycyjną jest wiele i trudno wskazać na najistotniejsze. Niemniej jednak w dobie intensywnego rozwoju i absorpcji środków na jego wsparcie można wskazać na pewne szczególne uwarunkowania, które mogą przeważać w podejmowanych decyzjach. Jednym z takich istotniejszych uwarunkowań jest innowacyjność lokalna i regionalna, która przejawia się przede wszystkim rozwojem nowych technologii i produktów, czy też wprowadzeniem nowych rozwiązań organizacyjnych. Cechą innowacji jest narastające usieciowienie pomiędzy różnymi grupami aktorów systemu innowacji. Innowacyjny region przyciąga inwestorów, którzy oczekują wysokiego zwrotu z zainwestowanego kapitału. Kolejnym czynnikiem przyciągającym inwestorów jest stopień przygotowania terenów pod przyszłe inwestycje, zwłaszcza uporządkowanie problemu własności, zabezpieczenie przeznaczenia terenu w planach zagospodarowania przestrzennego, dane dotyczące skażenia itp.¹. Uporządkowanie stanu i informacji o dostępnych terenach przemysłowych jest sygnałem, że planowany w regionie rozwój ma charakter długookresowy, co zwiększa stabilność potencjalnej inwestycji.

Niniejsze opracowanie stanowi conceptualizację regionalnego indeksu atrakcyjności inwestycyjnej, którego wartości służyć będą monitorowaniu realizacji Regionalnej Strategii Innowacji województwa śląskiego. Idea indeksu wynika z potrzeby monitorowania zmian jakie następują w rozwoju regionu w związku z działaniami podejmowanymi przez władze publiczne oraz pozostałych aktorów ekosystemu innowacji. W założeniach indeks atrakcyjności inwestycyjnej ma być narzędziem cyklicznej oceny i dostarczać informacji w oparciu o faktycznie zarejestrowane dane źródłowe.

¹ Stawasz D. Ekonomiczno-organizacyjne uwarunkowania rozwoju regionu - teoria i praktyka, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego 2004,

Indeks Atrakcyjności Inwestycyjnej

1.1 Tło merytoryczne – atrakcyjność inwestycyjna jako składowa potencjału regionalnego

Atrakcyjność inwestycyjna rozumiana jest ogólnie jako zdolność skłonienia do inwestycji, poprzez oferowanie kombinacji korzyści lokalizacji możliwych do osiągnięcia w trakcie prowadzenia działalności gospodarczej. Atrakcyjność inwestycyjna jest zatem wypadkową wielu czynników, które ulegają dynamicznym zmianom². Dokonując wyboru czynników do budowy wskaźnika atrakcyjności należy mieć na uwadze zmiany w preferencjach inwestorów oraz zmiany społeczno-gospodarcze w regionie.

O atrakcyjności inwestycyjnej regionu decyduje kombinacja czynników powodujących, że inwestycja poczyniona w regionie jest narażona na mniejsze ryzyko niepowodzenia i przyniesie wyższą stopę zwrotu zainwestowanego kapitału poprzez redukcję kosztów i zwiększenie przychodów (czynniki te w literaturze przedmiotu określa się mianem czynników lokalizacji³).

Analizując problematykę atrakcyjności inwestycyjnej można zauważyć, że przyjmuje ona wymiar teoretyczny wynikający z porównania wielu czynników, które nie do końca odzwierciedlają absorpcję inwestycji w regionie rozumiana jako siła przyciągania inwestorów spoza regionu, w tym zagranicznych. To samo stanowisko potwierdzają niektóre opracowania literaturowe, w których przykładowo dokonano rozróżnienia potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej od rzeczywistej, rozumianej jako napływ kapitału inwestycyjnego oraz efektów inwestycji, rozpatrywanych z punktu widzenia produktywności i efektywności poniesionych nakładów⁴ lub nie wprost uwzględnia się wynikową ocenę atrakcyjności inwestycyjnej dokonywanej jest przez pryzmat wielkości poniesionych nakładów⁵. Opracowanie koncepcji wskaźnika atrakcyjności inwestycyjnej regionu poprzedziło studium literaturowe dotyczące metod szacowania atrakcyjności inwestycyjnej jednostek samorządu terytorialnego. Analizie poddano m. in. takie opracowania jak:

- Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski wykonane przez Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, a dotyczące atrakcyjności inwestycyjnej województw oraz podregionów.
- Atrakcyjność inwestycyjna Polski wykonane przez Magdalenę Stawicką bazujące na badaniu ankietowym przeprowadzonym wśród firm z udziałem kapitału zagranicznego.
- Atrakcyjność inwestycyjna regionu wykonane przez Anatoliusza Kopczuka i Marka Proniewskiego, w którym przedstawiono różne opracowania dotyczące analizy atrakcyjności inwestycyjnej regionów m.in. w gminach województwa dolnośląskiego i podlaskiego.
- Konkurencyjność powiatów województwa dolnośląskiego wykonane przez Główny Urząd Statystyczny.
- Atrakcyjność inwestycyjna regionów wykonane przez zespół kierowany przez dr hab. prof. SGH Hanna Godlewska-Majkowska bazującą na wielowymiarowej ocenie potencjalnej i rzeczywistej atrakcyjności inwestycyjnej w kontekście atrakcyjności lokalizacyjnej regionu.

² Nowicki M., Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski 2014, IBnGR, Gdańsk 2014

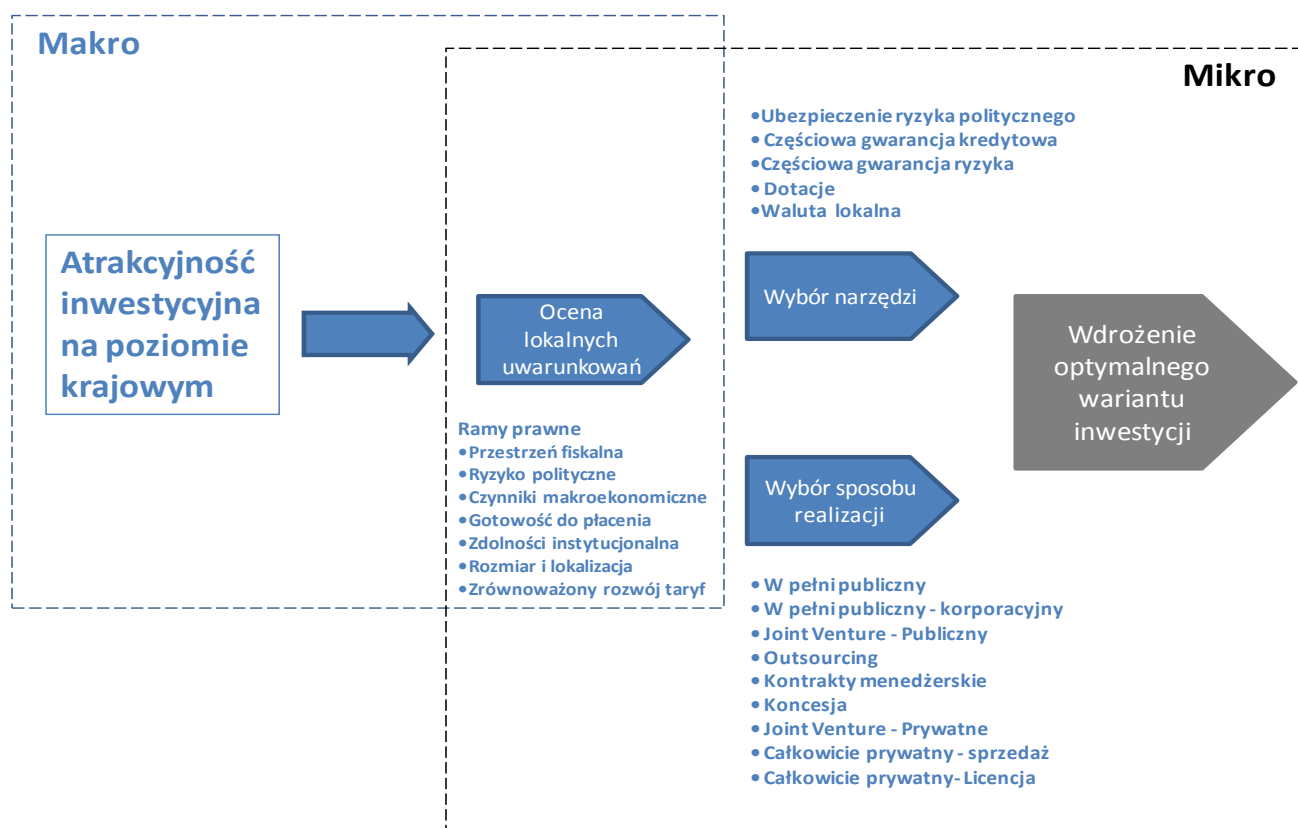
³ Godlewska-Majkowska H., Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2012, Centrum Analiz Regionalnych i Lokalnych, Warszawa, 2012

⁴ Ibidem, s. 11

⁵ Nowicki M., Atrakcyjność Inwestycyjna Województw I Podregionów Polski 2012, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk, 2012.

Indeks Atrakcyjności Inwestycyjnej

Odnosząc się do zagranicznych metod oceny atrakcyjności inwestycyjnej poszczególnych krajów i ich regionów, analizie poddano dostępne opracowania wykonane przez World Economic Forum oraz University of Navarra. Porównując proponowane podejścia metodyczne oceny atrakcyjności inwestycyjnej stwierdzić można, że zagraniczne opracowania promują bardziej globalne ujęcie oceny atrakcyjności inwestycyjnej. Podejście regionalne jest silnie akcentowane w opracowaniach krajowych. Benchmarking atrakcyjności inwestycyjnej w literaturze zagranicznej bazuje na ocenie kraju jako całości ze wskazaniem jego słabych lub silnych stron i zlecona jest przez instytucje publiczne. Atrakcyjność inwestycyjna szacowana na potrzeby przedsiębiorstw dysponujących kapitałem i zainteresowanych inwestowaniem w danym kraju poprzedzana analiza na poziomie krajowym, następnie analiza uwarunkowań lokalnych (przejście od skali makro do mikro) a na etapie końcowym wybór optymalnego rozwiązania i miejsca realizacji inwestycji (rys.1).



Rysunek 1 Koncepcja oceny atrakcyjności inwestycyjnej

źródło: Mia I., Estrada J., Geiger T., *Benchmarking National Attractiveness for Private Investment in Latin American Infrastructure*, World Economic Forum, 2009

Na podstawie przeprowadzonej analizy ustalono, że większość badań nad atrakcyjnością inwestycyjną regionów bazuje na podejściu wywodzącym się z wielowymiarowej analizy porównawczej, która należy do grupy badań statystyczno-ekonometrycznych. Wykorzystuje się również metodę wagowo-korelacyjną, na bazie której ustala się rolę różnych czynników (m.in. przestrzennego, społecznego, ekonomicznego itp.) w kształtowaniu atrakcyjności inwestycyjnej regionów. Można zauważyć, że wyznaczane za pomocą metod wielowymiarowej analizy porównawczej syntetyczne mierniki nie stanowią obiektywnej wiedzy o akcyjności inwestycyjnej poszczególnych regionów,

Indeks Atrakcyjności Inwestycyjnej

niejednokrotnie nie uwzględnia się opinii potencjalnych inwestorów, co do atrakcyjności inwestycyjnej regionu, pomija się często powszechnie dostępne charakterystyki statystyczne (dostępne z baz danych statystyki publicznej), można również zauważyć, że nie uwzględnia się specyficznych uwarunkowań regionów wynikających z ich historycznego rozwoju, ekspansji przemysłu, posiadanych zasobów endogenicznych i funkcjonujących jednostek sfery nauki i gospodarki. Niektóre opracowania sprowadzają problem atrakcyjności inwestycyjnej do analizy niedoborów infrastrukturalnych (org. Infrastructure Quality Gap Index IQGI). IQGI ocenia jako najatrakcyjniejszy dla inwestycji ten kraj lub region, który jest najlepiej skomunikowany, wykluczający przerwy komunikacyjne warunkujące utrzymanie ciągłości łańcucha dostaw. Analiza IQGI obejmuje opis niedoborów poszczególnych elementów infrastruktury – drogowej, kolejowej, morskiej, lotniczej, zaplecza energetycznego.

Wśród polskich opracowań za wiodące można uznać badania atrakcyjności inwestycyjnej prowadzone przez IBnGR⁶, w którym przeprowadza się syntetyczną ocenę atrakcyjności inwestycyjnej województw i podregionów w trzech kategoriach:

- działalności przemysłowej,
- działalności usługowej,
- działalności zaawansowanej technologicznie.

Na potrzeby oceny atrakcyjności inwestycyjnej poddaje się analizie kilkadziesiąt zmiennych, które pozwalają na przestrzenne zróżnicowanie 12 czynników lokalizacji, takich jak: dostępność transportowa, koszty pracy, wielkość i jakość zasobów pracy, chłonność rynku zbytu, poziom rozwoju infrastruktury gospodarczej i społecznej, poziom rozwoju gospodarczego, poziom bezpieczeństwa powszechnego. W zależności od rodzaju działalności gospodarczej nadano im różne wagi. Czynniki te opisują swoistego rodzaju zbiór korzyści osiąga potencjalny inwestor z lokalizowania swojej działalności w konkretnym regionie.

Drugim istotnym badaniem w tym zakresie jest Atrakcyjność inwestycyjna regionów wykonane przez zespół kierowany przez dr hab. prof. SGH Hanna Godlewska-Majkowska na zlecenie Polskiej Agencji Informacji i Inwestycji Zagranicznych. W badaniu tym pojawiają się dwa ujęcia atrakcyjności inwestycyjnej⁷:

- Potencjalna będąca zespołem regionalnych walorów lokalizacyjnych, które mają wpływ na osiąganie celów inwestora (np. w postaci kształtowania się kosztów prowadzonej działalności gospodarczej, przychodów ze sprzedaży, rentowności netto oraz konkurencyjności danej inwestycji).
- Rzeczywista będąca zdolnością regionu do wykreowania satysfakcji klienta – inwestora oraz wywołania absorpcji kapitału finansowego i inwestycji. Można ją mierzyć za pomocą efektywności poniesionych nakładów kapitałowych.

Wskaźnik potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej służy zatem sprowadzeniu do wspólnego mianownika różnych, specyficznych cech dla danego miejsca, które wywierają wpływ na funkcjonowanie w nim firm. Wskaźniki atrakcyjności inwestycyjnej w tym przypadku mają strukturę złożoną i wielowymiarową, przez co powstają trudności w dostępie do niektórych danych.

Opracowywany na potrzeby monitoringu i ewaluacji RIS wskaźnik atrakcyjności inwestycyjnej wykorzystuje dotychczasowy dorobek w tym zakresie i bazuje na dodatkowych, specyficznych czynnikach warunkujących

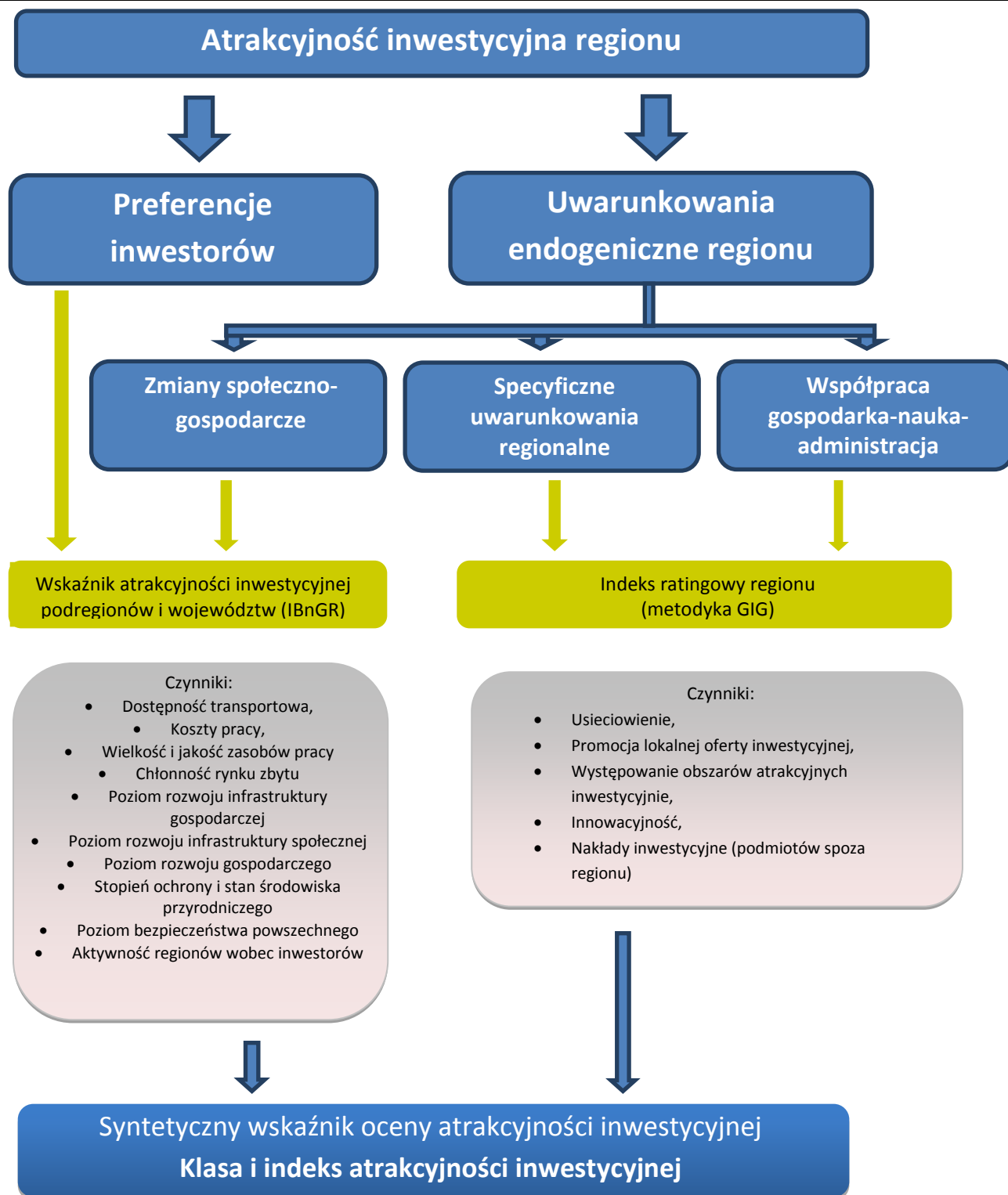
⁶ Nowicki M., op. cit.

⁷ Godlewska-Majkowska (red.), Atrakcyjność inwestycyjna polskich regionów. W poszukiwaniu nowych miar, „Studia i Analizy Instytutu Przedsiębiorstwa”, Oficyna Wydawnicza SGH, Warszawa 2008

Indeks Atrakcyjności Inwestycyjnej

atrakcyjność inwestycyjną. Na rys. 2 przedstawiono składowe wskaźnika atrakcyjności inwestycyjnej dla województwa śląskiego.

Indeks Atrakcyjności Inwestycyjnej



Rysunek 2 Koncepcja oceny atrakcyjności inwestycyjnej

źródło: opracowanie własne

Indeks Atrakcyjności Inwestycyjnej

Konstrukcja wskaźnika bazuje na wynikach opracowań Instytutu Badań nad Gospodarką Rynkową, a jego dopełnieniem jest obliczany na podstawie danych ze statystyki publicznej indeks ratingowy.

2. Atrakcyjność inwestycyjna województwa śląskiego – wyniki IBnGR

Atrakcyjność inwestycyjna w badaniach IBnGR przebiega dwutorowo:

- ujęcie ogólne charakteryzujące atrakcyjność inwestycyjną województw. Skupia się na korzyściach uniwersalnych – istotnych niemal dla każdego rodzaju inwestycji. C
- ujęcie szczegółowe charakteryzuje atrakcyjność inwestycyjną podregionów i traktuje oddzielnie korzyści poszukiwane przez inwestorów przemysłowych, usługowych i działających w dziedzinach zaawansowanych technologicznie.

Ze względu na wielowymiarowy charakter konstrukt jakim jest atrakcyjność inwestycyjna, przeanalizowano kilkadziesiąt zmiennych, będących podstawą dla oceny przestrzennego zróżnicowania poszczególnych korzyści lokalizacji takich jak: dostępność transportowa, koszty pracy, wielkość i jakość zasobów pracy, chłonność rynku zbytu, poziom rozwoju infrastruktury gospodarczej i społecznej, poziom rozwoju gospodarczego, poziom bezpieczeństwa powszechnego. W zależności od rodzaju działalności gospodarczej nadano im różne wagi. Wyniki oraz pozycję w rankingu dla województwa śląskiego zestawiono w tabeli.

Tabela 1. Wartości wskaźnika atrakcyjności inwestycyjnej wg IBnGR dla województwa śląskiego w latach 2005-2013

Rok	Wartość wskaźnika	Pozycja w rankingu	Zmiana w stosunku do roku 2005
2005	0,93	1	
2006	0,92	1	-
2007	0,86	1	-
2008	0,85	1	-
2009	0,87	1	-
2010	0,81	1	-
2011	0,90	1	-
2012	0,86	1	-
2013	0,85	1	-

źródło: opracowanie własne na podstawie danych IBnGR

Województwo śląskie

Istnieje kilka ograniczeń związanych z analizą atrakcyjności inwestycyjnej prowadzonej przez IBnGR. Należą do nich przede wszystkim:

Względny charakter oceny atrakcyjności. Punktem odniesienia jest wartość średnia dla zbioru województw lub podregionów. Oznacza to, że gorsze wyniki województwa i/lub regionu w latach poprzednich, nie muszą oznaczać rzeczywistego pogorszenia atrakcyjności. Zmiany mogą być efektem większej poprawy w innych regionach.

Pomijanie drobnych różnic w wynikach, co powoduje Z tego powodu zalecamy, aby nie przywiązywać zbyt dużej wagi do pozycji danej

Indeks Atrakcyjności Inwestycyjnej

jednostki w rankingu. Znaczenie mają duże różnice w wartościach analizowanych wskaźników. Po trzecie, nasza analiza nie wyczerpuje wszystkich istotnych aspektów atrakcyjności inwestycyjnej. Wynika to z niedostępności niektórych danych ilościowych lub trudności w kwantyfikacji i fragmentarycznym charakterze danych jakościowych. Uzyskane wyniki interpretować można zatem jedynie uwzględniając zakres i specyfikę wykorzystanych w analizie danych. Po czwarte, nasze doświadczenie wskazuje, że wyniki raportu bywają nadinterpretowane. Podkreślamy, że prezentowane rezultaty, tylko po części mogą służyć ocenie polityki inwestycyjnej jednostek samorządowych (mimo dysponowania słabymi obiektywnie atutami można i tak bardzo skutecznie przyciągać inwestorów). Nie należy więc wyników, w szczególności w odniesieniu do województw, traktować wprost jako recenzji działań poszczególnych samorządów wojewódzkich, w zakresie realizacji strategii rozwoju.

Wśród województw liderem atrakcyjności inwestycyjnej nadal pozostaje śląskie. Wysoka atrakcyjność inwestycyjna cechuje województwo mazowieckie i dolnośląskie. Grupę regionów o ponadprzeciętnej atrakcyjności tworzą województwa: małopolskie, wielkopolskie, pomorskie, zachodniopomorskie i łódzkie. Wszystkie wymienione regiony zajmują wysokie lub przeciętne pozycje w większości aspektów atrakcyjności inwestycyjnej. Konfiguracja tych atutów jest jednak dość zróżnicowana, co odzwierciedla szczegółowe zestawienie

3. Indeks atrakcyjności inwestycyjnej województwa śląskiego - metodologia

Analizując dostępne opracowania, w tym zwłaszcza wymienione wcześniej prace IBnGR oraz kierując się wytycznymi dokumentów strategicznych województwa śląskiego, w tym zwłaszcza Regionalnej Strategii Innowacji wyodrębniono pięć obszarów tematycznych o szczególnym znaczeniu dla kształtowania atrakcyjności inwestycyjnej regionu. Obszarami tymi są:

- **Usieciowienie (US)** to obszar opisujący intensywność współpracy w regionie. Sieciowanie jest procesem, w wyniku którego intensyfikowana jest współpraca i wzrasta innowacyjność. Sieciowanie realizowane jest pomiędzy różnymi grupami podmiotów sfery nauki, gospodarki i administracji. Sieci powstające w wyniku tego procesu cechuje dywersyfikacja ryzyka i partycypacja w korzyściach dla wszystkich uczestników sieci. Analiza danych statystycznych pozwoliła na wyodrębnienie trzech wskaźników specyficznych (tab. 1). Dla silniejszego zaakcentowania atrakcyjności inwestycyjnej wybrano wskaźniki związane z napływem kapitału zagranicznego do regionu.

Indeks Atrakcyjności Inwestycyjnej

Tabela 2. Wskaźniki statystyczne dla obszaru usieciowienie

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Źródło pochodzenia danych
US1	Podmioty z udziałem kapitału zagranicznego na 10 tys. mieszkańców	jedn. gosp.	Strateg
US2	Przedsiębiorstwa, które współpracowały w zakresie działalności innowacyjnej w % ogółu przedsiębiorstw	%	BDL
US3	Wydatki, przychody i koszty podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego (przychody z całokształtu działalności)	mln zł	BDL

źródło: opracowanie własne

- Występowanie obszarów atrakcyjnych inwestycyjnie (**OA**) jest szczególnie istotnym z punktu widzenia potencjalnych inwestorów obszarem. Najtrafniejszym sposobem opisu tego obszaru jest analiza dostępnej infrastruktury, a dokładniej stopnia uzbrojenia regionu w infrastrukturę transportową, która pozwala na sprawne funkcjonowanie inwestorów w relacjach nie tylko regionalnych ale również ponadregionalnych. W tabeli 2 zestawiono wskaźniki statystyczne, które wybrano dla opisu tego obszaru.

Tabela 3. Wskaźniki statystyczne dla obszaru występowanie obszarów atrakcyjnych inwestycyjnie

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Źródło pochodzenia danych
OA1	Wskaźnik urbanizacji		Strateg
OA2	Wskaźnik terenów zrewitalizowanych (procent powierzchni gruntów zrekultywowanych i zagospodarowanych w ogólnej powierzchni gruntów zdewastowane i zdegradowane)	ha	obliczenia własne na podstawie BDL
OA3	Drogi publiczne	km	BDL
OA4	Linie kolejowe	km	BDL
OA5	Kanalizacja	km	BDL
OA6	Długość czynnej sieci rozdzielczej	km	BDL

źródło: opracowanie własne

- Innowacyjność (**IN**) to obszar, który opisuje atrakcyjność inwestycyjna z punktu widzenia zainteresowania inwestorów nowymi produktami, technologiami czy też rozwiązaniami organizacyjnymi. Innowacyjność odzwierciedla potencjał endogeniczny regionu i odzwierciedla kierunki jego rozwoju. Innowacje stanowią o wzroście i konkurencyjności regionu. Inwestorzy, zwłaszcza należący do wiedzochłonnych sektorów gospodarki, będą lokalizowali swoją działalność biznesową w regionach, gdzie istnieje dostęp do nowoczesnej infrastruktury badawczej, gdzie istnieje potencjał badawczo – rozwojowy. Wskaźniki statystyczne (tabela 3) wybrane zostały pod kątem wynikowego opisu obszaru innowacyjność tzn. opisują stan regionu w tym obszarze.

Indeks Atrakcyjności Inwestycyjnej

Tabela 4. Wskaźniki statystyczne dla obszaru innowacyjność

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Źródło pochodzenia danych
IN1	Nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach (przemysłowych) wg rodzajów działalności innowacyjnej	tys. zł	BDL
IN2	Nakłady na działalność innowacyjną w przedsiębiorstwach (z sektora usług) wg rodzajów działalności innowacyjnej	tys. zł	BDL
IN3	Udział przedsiębiorstw innowacyjnych - w ogóle przedsiębiorstw przemysłowych	%	Strateg
IN4	Udział przedsiębiorstw innowacyjnych - w ogóle przedsiębiorstw z sektora usług	%	Strateg
IN5	Udział produkcji sprzedanej wyrobów nowych/istotnie ulepszonych w przedsiębiorstwach przemysłowych w wartości sprzedaży wyrobów ogółem	%	BDL

źródło: opracowanie własne

- Nakłady inwestycyjne (**NA**) odzwierciedlają wydatki ponoszone w związku z odtwarzaniem (restytucją) zużytych zasobów środków produkcji lub ich powiększaniem. Te pierwsze umożliwiają utrzymanie produkcji na dotychczasowym poziomie, drugie - umożliwiają jej wzrost. W kontekście atrakcyjności inwestycyjnej są one źródłem informacji zamiarach inwestorów – ich wzrost oznaczałby między innymi dalsze zainteresowanie kontynuacją działalności w regionie. Dodatkowo odzwierciedlać będą również skłonność inwestorów do inwestowania w nowe instalacje technologiczne w regionie. Nakłady inwestycyjne mogą być prowadzone zarówno w odniesieniu do przedsiębiorstw jak i w obszarze działalności badawczo – rozwojowej. Wskaźniki statystyczne dla tego obszaru zebrano w tabeli 4.

Tabela 5. Wskaźniki statystyczne dla obszaru nakłady inwestycyjne

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Źródło pochodzenia danych
NA1	Nakłady na działalność B+R	mln. zł	BDL
NA2	Nakłady inwestycyjne na 1 mieszkańca	zł	BDL
NA3	Nakłady inwestycyjne w przedsiębiorstwach	mln zł	BDL

źródło: opracowanie własne

- Demografia (**DE**) jest obszarem odzwierciedlającym zmiany w strukturze ludności w regionie. Szczególnie istotnym z punktu widzenia inwestora jest dostępność siły roboczej (obecna i przyszła). Dodatkowo ocena atrakcyjności inwestycyjnej może być realizowana przez migracji ludności. Ludzie w poszukiwaniu pracy będą przyjeżdżali i osiedlali się w regionach atrakcyjniejszych inwestycyjnie, odwrotna tendencja będzie miała miejsce w przypadku regionów o ujemnym saldzie migracji. Wskaźniki statystyczne dla obszaru demografia przedstawiono w tabeli 5.

Indeks Atrakcyjności Inwestycyjnej

Tabela 6. Wskaźniki statystyczne dla obszaru demografia

Lp.	Wskaźnik	Jednostka	Źródło pochodzenia danych
DE1	Saldo migracji	osoby	BDL
DE2	Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem (W wieku przedprodukcyjnym)	%	BDL
DE3	Udział ludności wg ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem (W wieku produkcyjnym)	%	BDL

źródło: opracowanie własne

Wybrane obszary tematyczne odzwierciedlają przewagę konkurencyjną regionu, a ich monitorowanie dostarcza syntetycznych informacji na temat zmian w funkcjonowaniu regionalnego systemu innowacji. Zebrane w poszczególnych obszarach wskaźniki cechują różne jednostki oraz różną siłą wpływu na atrakcyjność inwestycyjną. W związku z powyższym przeprowadzono ich normalizację i wagowanie.

Normalizacja wskaźników obejmowała odniesienie ich wartości dla regionu do wartości reprezentującej cały kraj. Natomiast nadanie wag przebiegało było procedurą bardziej złożoną. Początkowo wagi miały zostać ustalone przez specjalne gremium eksperckie, które dysponuje wiedzą i kompetencjami w kształtowaniu polityki innowacyjnej regionu. Jednakże dla zapewnienia większej obiektywności zdecydowano o obliczeniu wag na podstawie danych pochodzących z najbardziej rozwiniętych regionów kraju, do których również należy województwo śląskie (tj.: mazowieckie, małopolskie, wielkopolskie, dolnośląskie)⁸. Następnie obliczono średnie wartości wskaźników dla każdego obszaru odnosząc się do wybranych regionów referencyjnych i odniesiono je do wartości krajowej. Iloczyn wskaźników składowych dla obszaru doprowadziły do wyliczenia składowej wagi obszaru (1).

$$SO_K = \prod_{i=1}^n \frac{W_{iregiony}}{W_{ikraj}} \quad (1)$$

gdzie:

SO_K - składowa wagi obszaru

$W_{iregiony}$ – średnia wartość wskaźnika dla regionów referencyjnych/wartość wskaźnika dla regionu

W_{ikraj} – wartość wskaźnika dla kraju

i – wskaźnik składowy obszaru

Uzyskane w ten sposób wartości poddano normalizacji, tak by suma wag wynosiła 1,00.

⁸ Wybór województw wynika z raportu IBnGR, gdzie w 2014 roku województwa: mazowieckie, małopolskie, wielkopolskie, dolnośląskie, śląskie to regiony o najwyższej ocenie atrakcyjności inwestycyjnej

Indeks Atrakcyjności Inwestycyjnej

$$W_{SO} = \frac{SO_K}{\sum SO_K} \quad (2)$$

gdzie:

SO_K - składowa wagi obszaru

W_{SO} – waga obszaru tematycznego

W związku z opracowaniem metodologii dla wskaźnika umieszczonego w Regionalnej Strategii Innowacji Województwa Śląskiego na lata 2013-2020 przyjęto do wyliczenia wag wskaźniki z roku 2012. Wartości wag przedstawiono w tabeli 6.

Tabela 7. Wagi obszarów tematycznych indeksu ratingowego

Obszar tematyczny	Waga
USieciowienie	0,20
Występowanie Obszarów Atrakcyjnych inwestycyjnie	0,23
INnowacyjność	0,27
NAkłady Inwestycyjne	0,25
DEmografia	0,05

źródło: opracowanie własne

Obliczenie wartości indeksu ratingowego przeprowadzono na podstawie dostępnych danych statystycznych posługując się formułą (3).

$$IR = \sum (W_{SO} \times SO_x) \quad (3)$$

gdzie:

IR – indeks ratingowy

4. Indeks atrakcyjności inwestycyjnej województwa śląskiego – obliczenia i symulacje

Wartości indeksu ratingowego dla województwa śląskiego oraz jego składowych częściowych w oparciu o dostępne dane z lat 2005 – 2013 zebrano w tabeli 7.

Wyliczone wielkości pozwalają na zobrazowanie wpływu (pozytywnego/negatywnego) analizowanego obszaru wskaźników na całokształt Indeksu atrakcyjności inwestycyjnej. Dają również możliwość przeanalizowania, jak kształtowały się poszczególne wskaźniki w ramach wytypowanych obszarów.

Indeks Atrakcyjności Inwestycyjnej

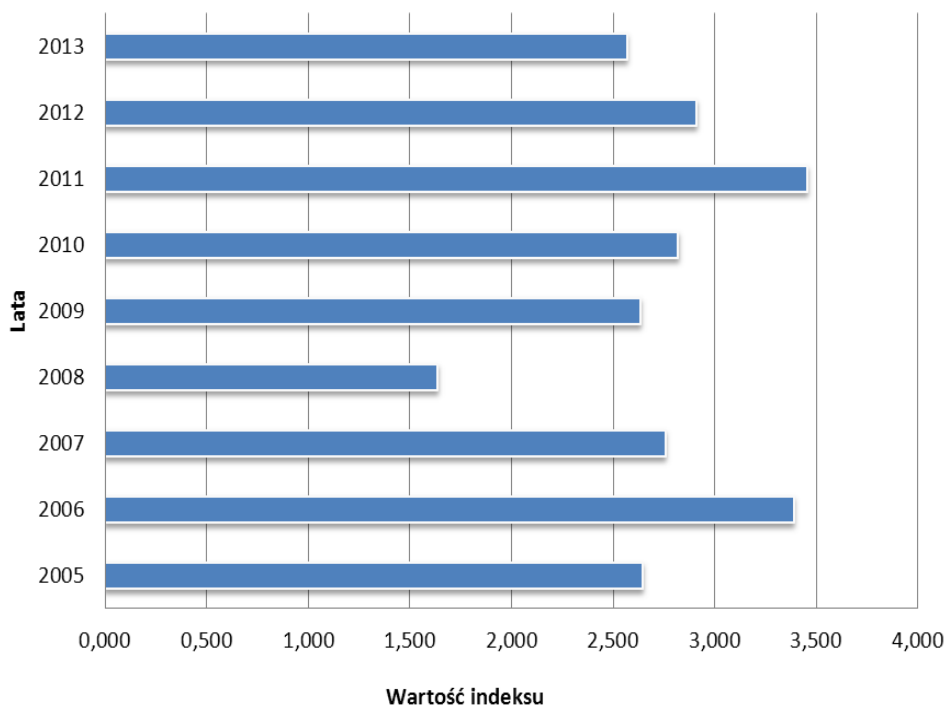
Tabela 8. Wskaźniki dla obszaru tematycznego i obliczenie indeksu ratingowego

Wyszczególnienie	Lata																	
	2005		2006		2007		2008		2009		2010		2011		2012		2013	
	SO _x	ważony SO _x	SO _x	ważony SO _x	SO _x	ważony SO _x	SO _x	ważony SO _x	SO _x	ważony SO _x	SO _x	ważony SO _x	SO _x	ważony SO _x	SO _x	ważony SO _x	SO _x	ważony SO _x
Usieciowienie (US)	1,77	0,358	1,98	0,400	1,96	0,397	1,78	0,361	2,01	0,407	1,83	0,371	1,95	0,395	1,84	0,372	1,42	0,288
Występowanie Obszarów Atrakcyjnych inwestycyjnie (OA)	3,83	0,866	5,68	1,284	2,47	0,558	1,26	0,285	3,29	0,744	4,43	1,000	8,48	1,916	5,56	1,257	4,57	1,031
Innowacyjność (IN)	3,84	1,056	3,86	1,061	4,47	1,227	1,68	0,460	2,40	0,660	2,84	0,780	1,21	0,332	1,69	0,465	1,53	0,419
Nakłady Inwestycyjne (NA)	1,11	0,272	1,70	0,419	2,40	0,590	2,82	0,504	3,92	0,682	2,53	0,437	3,11	0,582	3,13	0,605	3,18	0,783
Demografia (DE)	0,94	0,048	0,93	0,048	0,93	0,048	0,92	0,047	0,93	0,048	0,93	0,047	0,93	0,048	0,93	0,048	0,93	0,048
Indeks ratingowy	2,600		3,212		2,819		1,657		2,541		2,635		3,272		2,747		2,568	

źródło: opracowanie własne

Indeks Atrakcyjności Inwestycyjnej

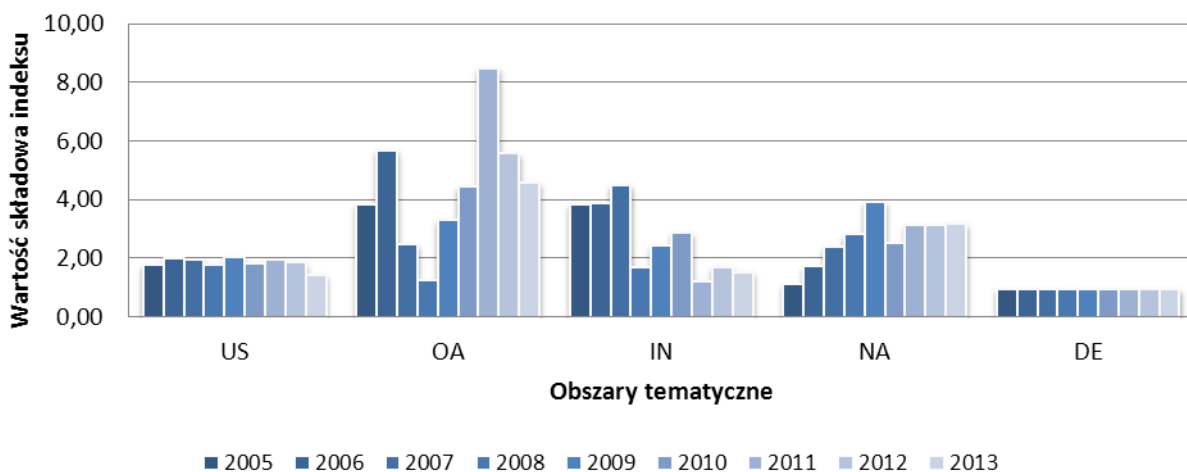
Analizując wartości indeksu zauważyć należy w okresie objętym analizą tj. 2005 – 2013 jego wartość oscyluje w okolicach wartości 2,65, z wyjątkiem roku: 2006, 2008 i 2011, gdzie wystąpiły znaczące odchylenia. Kształtowanie się wartości indeksu w czasie przedstawiono na rys. 3



Rysunek 3 Wartości indeksu ratingowego w latach 2005-2013

źródło: opracowanie własne

Na rys. 4 przedstawione zostały graficznie wartości wskaźników w obszarach tematycznych.



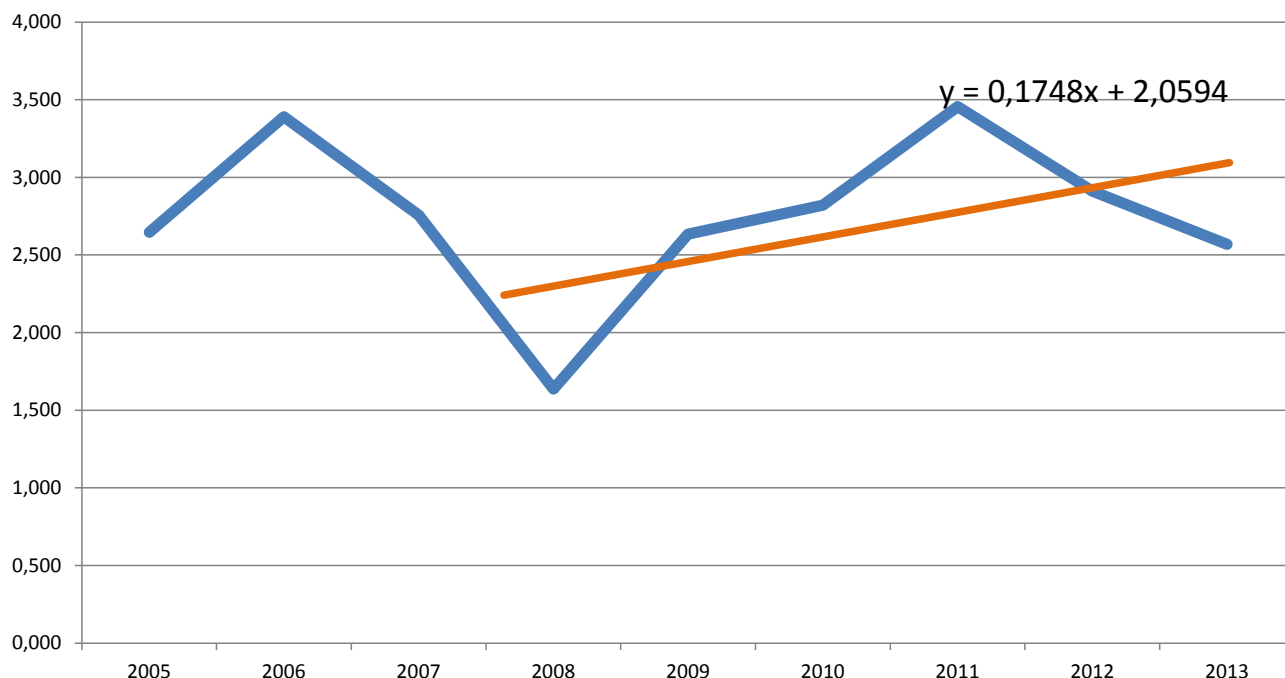
Rysunek 4 Wartości składowych indeksu ratingowego za okres 2005-2013

źródło: opracowanie własne

Analizując wartości składowych indeksu ratingowego można zauważyć, że składowa demografia (DE) przyjmuje w całym analizowanym okresie

Indeks Atrakcyjności Inwestycyjnej

względnie stałą wartość, można zatem przyjąć, że jej wartość w kolejnych latach będzie stabilna. Podobnie niskie wahania wykazuje składowa usieciowienie. Znaczącą zmiennością cechuje się zmienna występowanie obszarów atrakcyjnych inwestycyjnie oraz innowacyjność. Na potrzeby dalszych analiz przyjęto, że zmiany zachodzące w tych obszarach będą najsilniej wpływać na kształtowanie się wartości indeksu, dodatkowo ze względu na umiarkowaną zmienność analizami objęty zostanie również obszar nakłady inwestycyjne. Prognozowanie wartości indeksu rozpoczęto od wyznaczenia linii trendu na podstawie jego dotychczasowych wartości w okresie 2008 – 2013 (rys. 5).



Rysunek 5 Wartości indeksu ratingowego z linią trendu

źródło: opracowanie własne

Na potrzeby analizy wartości indeksu ratingowego, a zwłaszcza prognozowania jego przyszłej wartości przyjęto, że kluczowym jest okres 2008-2013, gdy pojawiały się już pierwsze skutki realizacji programów współfinansowanych ze środków UE. Logika tak przyjętej analizy wynika z faktu, że w latach 2014-2020 kontynuowane będzie wsparcie programów operacyjnych z funduszy unijnych – scenariusz kontynuacji. Prognozowana wartość indeksu ratingowego w 2014 roku wyniesie 3,283, a w 2015 – 3,458.

Sugerowana na podstawie obliczeń tendencja zniżkowa wartości indeksu sugeruje już teraz konieczność podjęcia działań związanych z prawidłowym ukierunkowaniem wsparcia w ramach nowej perspektywy. Realizacja strategii inteligentnej specjalizacji jest szansą na poprawę w przyszłości wartości indeksu.

Prognozę wartości indeksu ratingowego na 2014 i 2015 uzupełniono dodatkowo o analizę wrażliwości, w której założono, że wartości wskaźników dla obszarów OA, IN, NA będą się kształtowały zgodnie z aktualnym trendem lub ich wartości wzrosną lub zmaleją niezgodnie z trendem z okresu 2008 – 2013. Analiza wariantów zmian wskaźników dla obszarów pozwoliła na wypracowanie tabeli z prognozowanymi wartościami indeksu za 2014 i 2015 rok.

Indeks Atrakcyjności Inwestycyjnej

Zmiany wartości wskaźników w trzech wytypowanych obszarach wpływają różnie na zmiany wartości indeksu. Nie można jednoznacznie przewidzieć jaki będzie końcowy efekt zmian. Przedstawiona w tabeli 8 symulacja zmian w obszarach składowych indeksu ratingowego dostarcza poglądowych informacji o kierunkach zmian samego indeksu oraz kształtowaniu się jego wartości końcowej. Opracowano 26 kombinacji opisujących możliwe zmiany w trzech wytypowanych obszarach. W 10 przypadkach wartości indeksu ratingowego na skutek zmian w wytypowanych obszarach będzie cechował się tendencją niekorzystną – zniżkową. Główną przyczyną niekorzystnego kształtowania się wartości indeksu jest spadek lub utrzymanie wartości wskaźników w wytypowanych obszarach. Szczególnie niekorzystnie na kształtowanie się wartości indeksu wpływają niekorzystne zmiany w obszarze Występowanie Obszarów Atrakcyjnych Inwestycyjnie, każdorazowa negatywna zmiana dla tego obszaru wywołuje negatywną zmianę dla wartości indeksu ratingowego.

Analiza trendów dla wskaźników w obszarach indeksu pozwoliła na wyznaczenie prognozowanych wartości indeksu w latach 2014 i 2015. Generalnie wartości te w przypadku scenariuszy wzrostowych powinny wzrastać. Przyrost wartości zależy jednak każdorazowo od skali zmian dla obszarów. Najwyższy przyrost odnotowano w sytuacji dodatnich zmian dla wszystkich trzech obszarów oraz w tych scenariuszach, gdzie następował wzrost dla obszaru Występowanie Obszarów Atrakcyjnych Inwestycyjnie. Tendencja odwrotna dotyczy podobnych scenariuszy o przeciwnym kierunku zmian. Rysunek 6 prezentuje przedział zmienności indeksu ratingowego wynikający z przeprowadzonej analizy wrażliwości.

Przeprowadzona analiza wrażliwości dowodzi, że szczególnie istotnym dla kształtowania się wartości indeksu ratingowego jest obszar Występowanie Obszarów Atrakcyjnych Inwestycyjnie, który w znaczącej mierze determinuje zachowania indeksu. Należy zatem uznać, że podejmowane w obrębie tego obszaru działania związane zwłaszcza z przebudową i rozbudową infrastruktury, przygotowaniem terenów przemysłowych pod inwestycję, stopniem urbanizacji i rekultywacją terenów odgrywają istotną rolę w kształtowaniu atrakcyjności regionu. Przyjęte na potrzeby opracowania założenia związane z analizą pozostałych obszarów nie ujawniły tak silnego wpływu na indeks ratingowy, ale nie można wykluczyć, że zaniedbanie w zakresie innowacyjnego rozwoju oraz ograniczanie nakładów inwestycyjnych może wpłynąć w dłuższej perspektywie negatywnie na atrakcyjność inwestycyjną regionu. Pominięte, z uwagi na długookresową stabilność obszary związane z usieciowieniem i demografia mogą stać się źródłem problemów dla atrakcyjności inwestycyjnej w dłuższym horyzoncie czasowym. Dobór obszarów do analizy atrakcyjności inwestycyjnej ujawnia przede wszystkim ich fazowy wpływ na region i zmusza do analizowania bieżących trendów i podejmowania stosownych działań korygujących.

Indeks Atrakcyjności Inwestycyjnej

Tabela 9. Prognozowane zmiany zachowania wskaźnika oraz zmiany jego wartości w 2014 i 2015

Obszar tematyczny	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18
Występowanie Obszarów Atrakcyjnych Inwestycyjnie	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↗	↘	↘	↗	↔	↔	↗	↗	↘	↘
INnowacyjność	↗	↗	↔	↔	↘	↘	↗	↘	↗	↗	↘	↘	↗	↘	↔	↔	↔	↔
NAkłady Inwestycyjne	↗	↘	↗	↘	↘	↗	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↔	↗	↘	↘	↗
Zmiana indeksu	↗	↗	↗	↗	↘	↗	↗	↘	↗	↘	↘	↗	↗	↗	↗	↗	↘	↘
Prognozowana wartość 2014	3,445	3,236	3,293	3,083	2,931	3,140	3,341	3,035	3,836	2,845	2,540	3,531	3,341	3,035	3,788	3,579	2,588	2,797
Prognozowana wartość 2015	3,574	3,364	3,421	3,212	3,059	3,269	3,469	3,164	3,965	2,974	2,668	3,660	3,469	3,164	3,917	3,708	2,716	2,926

Obszar tematyczny	19	20	21	22	23	24	25	26
Występowanie Obszarów Atrakcyjnych inwestycyjnie	↗	↗	↗	↘	↘	↘	↘	↗
INnowacyjność	↗	↗	↘	↗	↘	↘	↗	↘
NAkłady Inwestycyjne	↗	↘	↗	↗	↘	↗	↘	↘
Zmiana indeksu	↗	↗	↗	↘	↘	↘	↘	↗
Prognozowana wartość 2014	3,941	3,732	3,636	2,950	2,435	2,644	2,740	3,426
Prognozowana wartość 2015	4,070	3,860	3,764	3,078	2,564	2,773	2,869	3,555

Legenda:

- ↔ - wartość wskaźnika dla obszaru zmienia się zgodnie z trendem
- ↗ - wartość wskaźnika obszaru jest większa niż trend
- ↘ - wartość wskaźnika obszaru jest mniejsza niż trend

Indeks Atrakcyjności Inwestycyjnej

Przyjęta na potrzeby opracowania indeksu ratingowego metodyka pozwala na porównanie trendów w poszczególnych obszarach w relacjach regiony referencyjne/kraj – Śląskie/kraj (tabela 9).

Tabela 10. Wskaźniki obszarów wskaźnika aktywności inwestycyjnej w porównaniu do regionów kraju

		2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Usieciowienie (US)	Mazowieckie/Kraj	20,43	19,74	18,98	22,00	17,46	18,39	17,76	20,85	17,54
	Małopolskie/Kraj	0,70	0,72	0,79	0,80	0,77	0,59	0,69	0,66	0,80
	Wielkopolskie/Kraj	1,68	1,31	1,50	1,75	1,62	2,05	2,06	1,61	2,28
	Dolnośląskie/Kraj	1,38	1,68	1,65	1,81	1,97	1,80	1,73	1,96	1,80
	Śląskie/kraj	1,77	1,98	1,96	1,78	2,01	1,83	1,95	1,84	1,42
Występowanie Obszarów Atrakcyjnych Inwestycyjnie (OA)	Mazowieckie/Kraj	2,61	3,80	3,70	7,04	7,27	7,44	2,69	7,67	9,62
	Małopolskie/Kraj	2,43	2,85	1,78	5,06	1,61	3,46	1,83	1,94	5,11
	Wielkopolskie/Kraj	17,52	13,08	4,12	11,39	17,98	8,94	4,56	10,77	5,36
	Dolnośląskie/Kraj	1,09	1,08	1,59	0,27	0,57	0,13	0,80	0,74	0,82
	Śląskie/kraj	3,83	5,68	2,47	1,26	3,29	4,43	8,48	5,56	1,42
Innowacyjność (IN)	Mazowieckie/Kraj	87,58	101,00	112,42	79,53	63,52	59,27	26,81	36,37	35,24
	Małopolskie/Kraj	0,33	0,53	0,33	0,22	0,55	0,27	0,32	0,51	0,63
	Wielkopolskie/Kraj	0,38	0,47	0,36	0,40	0,11	0,20	0,49	0,37	0,53
	Dolnośląskie/Kraj	0,25	0,29	0,31	0,36	1,12	0,41	0,27	0,52	2,10
	Śląskie/kraj	3,84	3,86	4,47	1,68	2,40	2,84	1,21	1,69	1,53
Nakłady Inwestycyjne (NA)	Mazowieckie/Kraj	26,99	29,39	38,13	42,59	40,14	39,11	35,01	30,16	33,23
	Małopolskie/Kraj	0,81	1,12	1,26	1,25	0,87	0,90	1,14	1,52	1,80
	Wielkopolskie/Kraj	0,98	1,02	1,16	1,42	1,22	1,13	1,26	1,75	1,29
	Dolnośląskie/Kraj	0,87	0,96	1,51	1,42	1,42	1,49	1,40	1,48	1,97
	Śląskie/kraj	1,11	1,70	2,40	2,05	2,77	1,77	2,36	2,46	3,18
Demografia (DE)	Mazowieckie/Kraj	0,95	0,96	0,97	0,97	0,98	0,98	0,99	1,00	1,00
	Małopolskie/Kraj	1,04	1,04	1,04	1,04	1,05	1,05	1,05	1,05	1,05
	Wielkopolskie/Kraj	1,06	1,06	1,07	1,06	1,07	1,07	1,06	1,06	1,06
	Dolnośląskie/Kraj	0,94	0,94	0,94	0,94	0,94	0,94	0,95	0,94	0,94
	Śląskie/kraj	0,94	0,93	0,93	0,92	0,93	0,93	0,93	0,93	0,93

źródło: opracowanie własne

W tabeli 9 wskazano na obszary indeksu dla regionów, które osiągały w określonym roku wartość wyższą niż w województwie śląskim. Można zauważyć, że w obszarze usieciowienie wiodącym jest województwo mazowieckie, natomiast województwo śląskie stopniowo traci przewagę względem pozostałych wytypowanych do porównania regionów. Tendencję tą potwierdza wykres na rysunku 6. Kształtowanie się wartości wskaźnika obszaru usieciowienie jest sygnałem do podjęcia działań na rzecz poprawy współpracy pomiędzy sferami nauki, gospodarki i administracji.

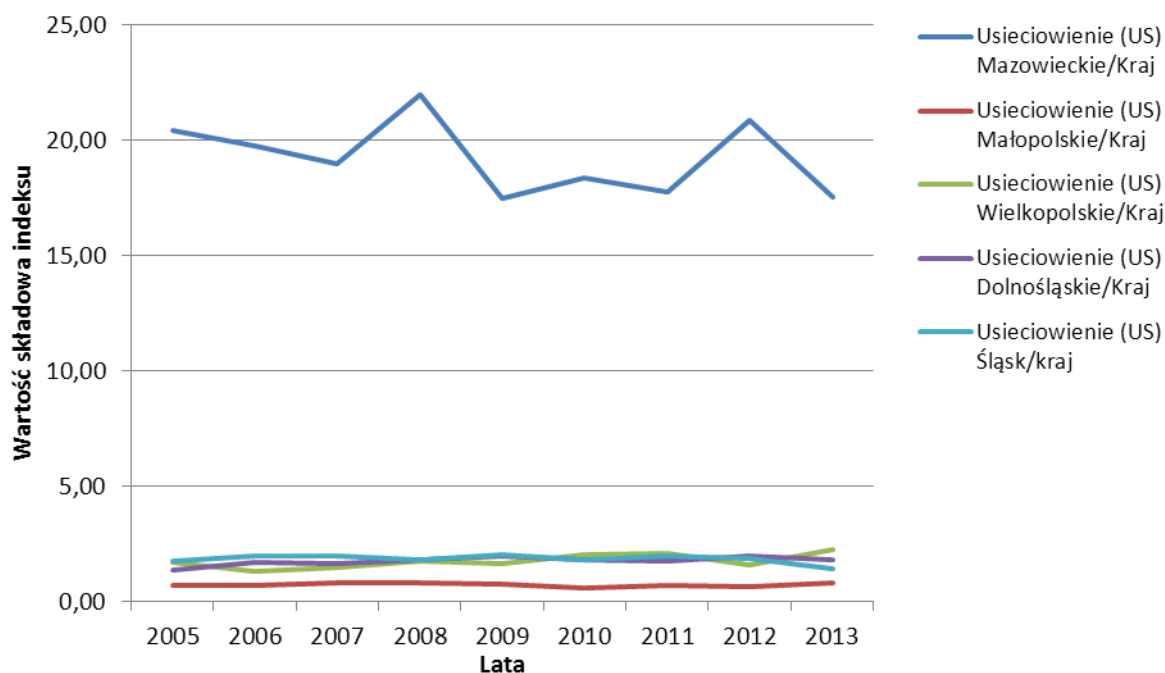
Analizując obszar występowanie obszarów atrakcyjnych inwestycyjnie (rysunek 7) zauważyć można prym województwa wielkopolskiego oraz mazowieckiego. Województwo śląskie również w tym przypadku nie osiąga wysokich wartości wskaźnika dla obszaru. Pomimo znaczących inwestycji w infrastrukturę brak jest pełnych informacji o terenach inwestycyjnych dla potencjalnych inwestorów, którzy poza danymi dotyczącymi ich lokalizacji oczekują również dodatkowych informacji związanych np.: ze stopniem ich zdegradowania, uzbrojenia, dostępnością mediów i infrastruktury itp. Województwo śląskie dysponuje dużym zapleczem terenów poprzemysłowych, które są spuścizną wielkich zakładów przemysłowych. Ich zagospodarowanie wymaga niejednokrotnie poniesienia znaczących nakładów, co może zniechęcać, zwłaszcza w obliczu wspomnianej niepewności, co do uzbrojenia tych terenów pod przyszłe inwestycje.

Indeks Atrakcyjności Inwestycyjnej

Kolejną składową indeksu atrakcyjności inwestycyjnej jest obszar innowacyjność. Niezaprzeczalnym liderem w tym obszarze jest województwo mazowieckie, które dodatkowo znacząco odstaje od pozostałych regionów. Wynik ten potwierdzają badania European Innovation Scoreboards. Województwo śląskie plasuje się w przypadku tego obszaru na drugim miejscu. Jest to wyraźny dowód na istnienie w regionie silnego potencjału innowacyjnego, który może być dla inwestorów czynnikiem zwiększającym atrakcyjność inwestycyjną. Istnienie silnego potencjału innowacyjnego zapewnia perspektywę rozwojową dla przedsiębiorców i jest czynnikiem przyciągającym potencjał ludzki. Na rysunku 8 zaprezentowano kształtowanie się tej składowej indeksu.

Nakłady inwestycyjne w województwie śląskim należą do jednych z najwyższych w kraju (wyższe występują jedynie w województwie mazowieckim) oznacza to, że region ciągle się rozwija. Zwyczajowo przyjęło się traktować nakłady na środki trwałe (m.in. infrastrukturę) jako najistotniejsze. Jeśli uznać, że poziom nakładów inwestycyjnych wpływa na pojawianie się coraz to nowszych obszarów atrakcyjnych inwestycyjnie, to zakończenie kolejnych inwestycji powinno wpłynąć na coraz to większe zainteresowanie inwestorów terenami przemysłowymi. Nakłady wskazują również na ciągłe odnawianie zdolności produkcyjnych w regionie, czyli odzwierciedlać mogą stopień asymilacji i przywiązania inwestorów do regionu. Na rysunku 9 zaprezentowano graficzne ujęcie kształtowanie się wskaźników tego obszaru indeksu atrakcyjności inwestycyjnej.

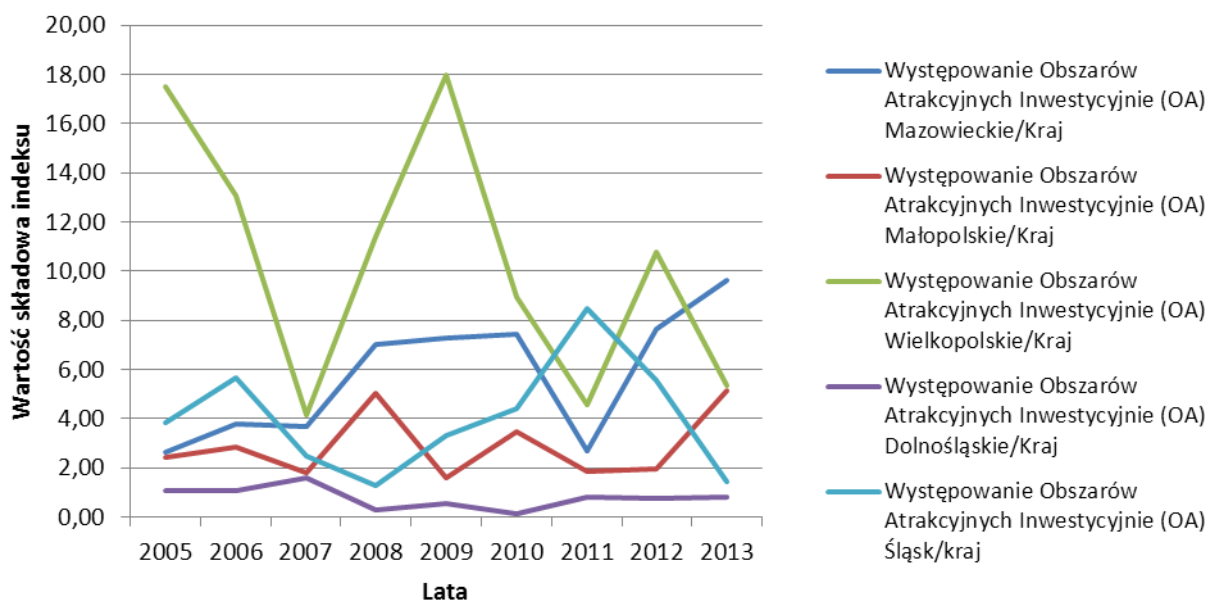
Ostatnią składową jest demografia, która niestety nie jest korzystna dla regionu. Ujemne saldo migracji ludności, zwłaszcza w wieku produkcyjnym może świadczyć o słabszej atrakcyjności regionu pod względem oferowanych warunków i jakości życia. Rozwiązaniem są toczące się rewitalizacje przestrzeni i inwestycje w gospodarkę mieszkaniową. Niestety pomimo tych zabiegów w regionie nadal następuje odpływ ludności. Rysunek 10 prezentuje kształtowanie się wskaźników dla obszaru.



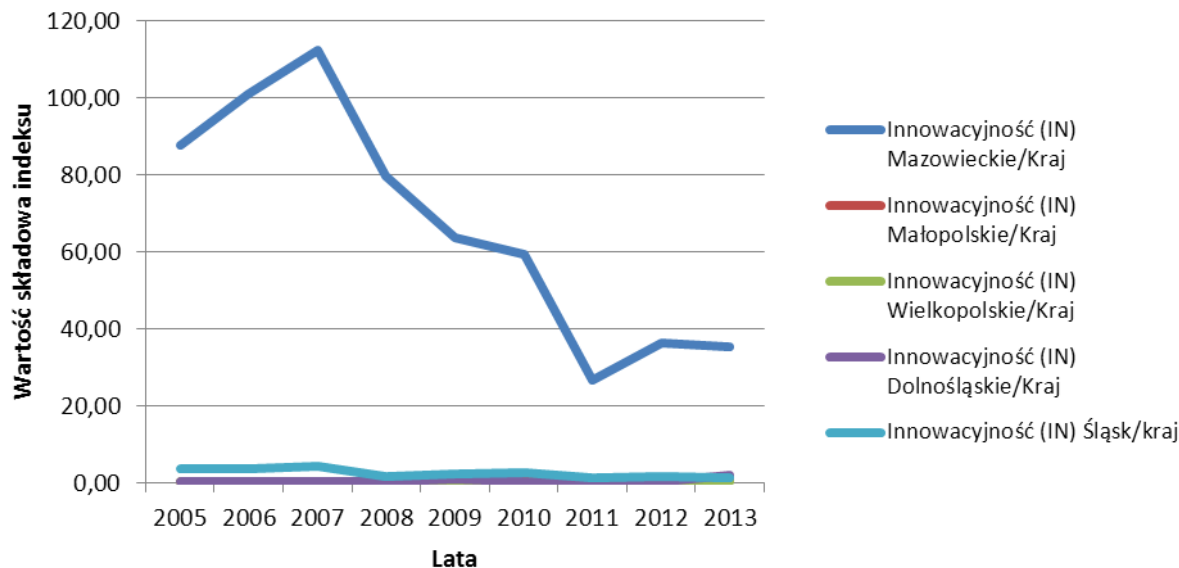
Rysunek 6 Wartości składowe indeksu atrakcyjności inwestycyjnej dla obszaru usieciowienie

źródło: opracowanie własne

Indeks Atrakcyjności Inwestycyjnej

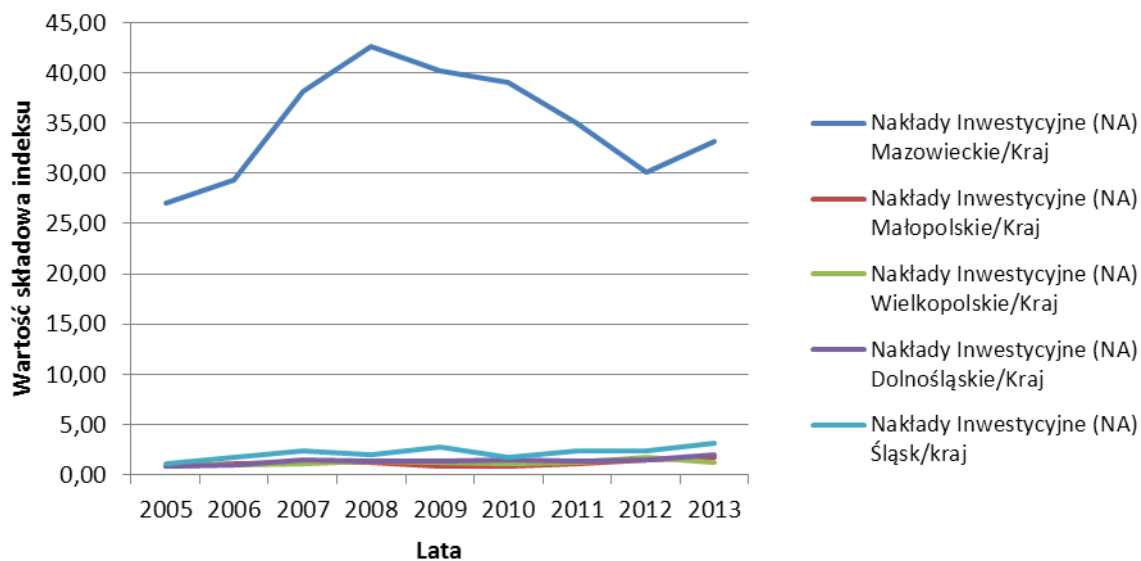


Rysunek 7 Wartości składowej indeksu atrakcyjności inwestycyjnej dla obszaru występowanie obszarów atrakcyjnych inwestycyjnie
źródło: opracowanie własne

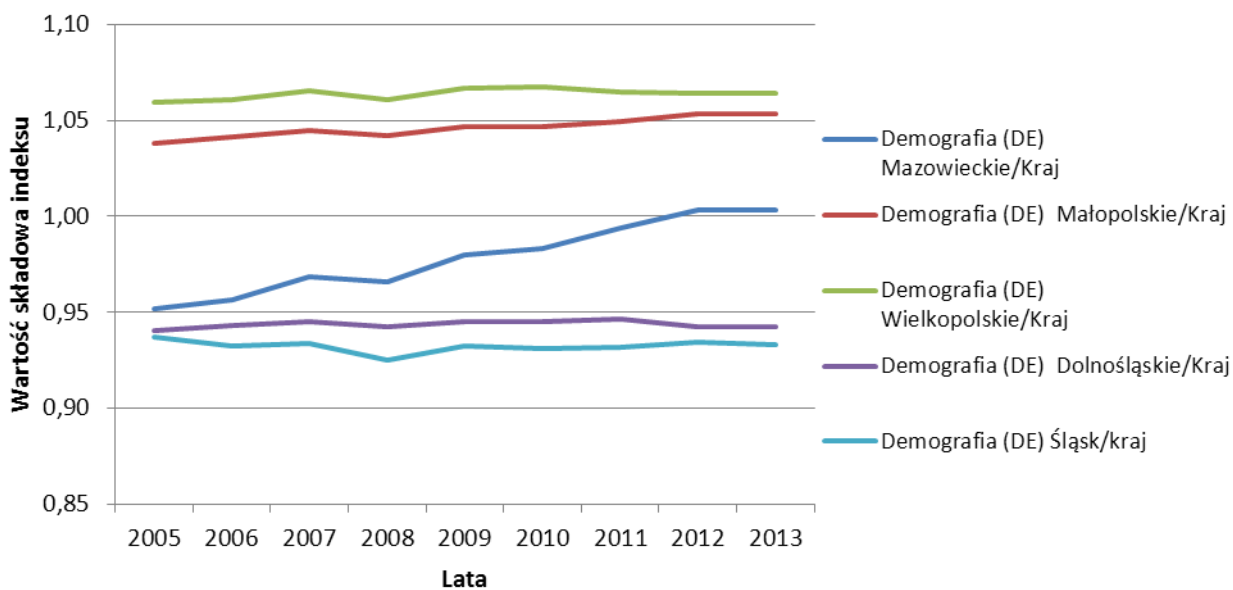


Rysunek 8 Wartości składowej indeksu atrakcyjności inwestycyjnej dla obszaru innowacyjność
źródło: opracowanie własne

Indeks Atrakcyjności Inwestycyjnej



Rysunek 9 Wartości składowej indeksu atrakcyjności inwestycyjnej dla obszaru nakłady inwestycyjne
źródło: opracowanie własne



Rysunek 10 Wartości składowej indeksu atrakcyjności inwestycyjnej dla obszaru demografia
źródło: opracowanie własne

Indeks Atrakcyjności Inwestycyjnej

5. Wnioski i rekomendacje

Kompetencje instytucji publicznych w zakresie kształtowania atrakcyjności inwestycyjnej są obecnie rozproszone. Zatem aby prowadzić efektywne działania w tym obszarze, konieczna jest współpraca jednostek terytorialnych wszystkich szczebli – od gminy przez powiat i województwo po instytucje centralne. Instytucje publiczne, w krótkim okresie mogą wywierać istotny wpływ jedynie na niektóre aspekty atrakcyjności inwestycyjnej. W sferze materialnej chodzi przede wszystkim o rozwój infrastruktury komunikacyjnej jak i zapewnienie odpowiedniej podaży dobrze przygotowanych terenów inwestycyjnych. Bardzo ważne są również działania o charakterze informacyjno-promocyjnym i usługowym. Konieczne jest zatem:

- koordynowanie i koncentrowanie działań promocyjnych skierowanych do potencjalnych inwestorów (np. strony internetowe, oferty inwestycyjne, uczestnictwo w imprezach targowo-wystawienniczych, punkt kontaktowy dla inwestorów),
- profilowanie oferty inwestycyjnej – znajomość swoich atutów i słabości ułatwi dopasowanie oferty do oczekiwań konkretnych inwestorów,
- oferowanie zachęt inwestycyjnych (np. udostępnienie lokalizacji w specjalnych strefach ekonomicznych, ulgi w podatkach lokalnych, informowanie o programach rządowych skierowanych do inwestorów),
- zapewnienie sprawnej obsługi procesu inwestycyjnego (np. pomoc w kwestiach formalnoprawnych, wprowadzenie do środowiska gospodarczego regionu, pomoc w rekrutacji pracowników i szkoleniach),
- zapewnienie sprawnej obsługi poinwestycyjnej (np. pomoc w rozwiązywaniu bieżących problemów inwestorów).

Wszystkie te działania wzmacniają regionalną i lokalną atrakcyjność inwestycyjną. Zwiększają szansę na przyciągnięcie nowych inwestorów lub na skłonienie już działających do reinwestycji. Podkreślić także warto, że lokalna atrakcyjność inwestycyjna stanowi element składowy dostarczający informacji o skuteczności i efektywności realizacji celów społeczno – gospodarczych zawartych w polityce rozwojowej regionu. Indeks atrakcyjności inwestycyjnej stanowi ilościowe narzędzie opisujące skuteczność realizacji celów polityki rozwojowej zawartych w RIS.